

ARS NOVA - Festival súčasného umenia

(Štátna filharmónia Košice, 3.11.2016)

Andrea Šafranová

Myšlienka založiť v Košiciach festival, ktorý by návštevníkom koncertov v rámci jedného komplexného bloku predstavil súčasnú hudbu, sa zrodila v roku 2000 na košickom konzervatóriu. Hudobná spoločnosť Hemerkovcov preto uvítala iniciatívu riaditeľa Štátnej filharmónie Košice (ŠfK), Júliusa Kleina, ktorý ponúkol spoluprácu ŠfK na dotváraní dramaturgického zámeru festivalu. Z tejto spolupráce sa zrodil Festival súčasného umenia.

V minulom roku, teda na štrnástom ročníku „hudby novej chuti“, som navštívila prvý koncert festivalu. Rovnako tomu bolo aj teraz. Zaujal ma koncert, ktorý sa konal 3.11.2016 v budove Štátnej filharmónie v Košiciach. *ORGANIZÁTORMI PODUJATIA BOLI K13 – KOŠICKÉ KULTÚRNE CENTRÁ, ŠTÁTNA FILHARMÓNIA KOŠICE A MEDZINÁRODNÁ SPOLOČNOSŤ PRE SÚČASNÚ HUDBU ISCM*. Prvý koncert festivalu ARS NOVA s názvom *Peter Breiner – Pocta profesorom*. Symfonický koncert pozostával z dvoch častí, resp. jeho dramaturgia apelovala na diela žijúcich skladateľov európskych i mimoeurópskych kultúr, ale aj skladateľov spätých s východným Slovenskom.

V úvode sa nám predstavil a veľmi miho nás privítal dirigent, klavirista, skladateľ, aranžér a publicista Peter Breiner. Je jedným z najhrávanejších hudobníkov sveta. Diriguje, často hrajúc na klavíri, renomované svetové orchestre. Jeho skladby a aranžmány sú uvádzané na koncertoch po celom svete. Ako sme sa dozvedeli je absolventom košického konzervatória (klavír, skladba, dirigovanie, bicie) a Vysokej školy múzických umení, kde bol posledným žiakom Alexandra Moyzesa. Peter Breiner sa rozhodol koncert začať skladbou, ktorú napísal. Má názov *Taká jedna Burleska* pre menší symfonický orchester. Podľa jeho slov, chcel, aby sme si mohli sami porovnať, čo ho profesori naučili a ako tvorí dnes. Skladba, ktorú sme počuli bola veselá aj temperamentná zároveň. Spájal v nej prvky zo slovenskej ľudovej piesne, s prvkami jazzu a súčasnej hudby. Burleska je vlastne hudobno-dramatický žáner, ktorý má komické prvky. Aj v tejto skladbe sme ich mohli nájsť niekoľko. Zo samotného skladateľa ale rovnako aj z tejto skladby sme mohli cítiť istú dávku irónie a sarkazmu, čo je mne osobne veľmi sympatické.

Koncert pre violu a orchester sa rozhodol zaradiť hneď po svojej burleske. Tento koncert *Viola concerto, op.69* napísal Jozef Podprocký, bývalý pedagóg Petra Breinera z košického konzervatória. Zaujímavé bolo, že sa tento koncert hral prvýkrát, jeho premiéra sa uskutočnila až v roku 2016 na festivale súčasného umenia. Dirigentom bol teda jeho žiak Jozefa Podprockého Peter Breiner. Vzhľadom k tomu, že pán Podprocký bol prítomný na koncerte mali jednotlivé časti hudobného diela *Andante – Allegretto, Intermezzo – Lento poco rubato* a *Allegro* zvláštnu až dojímavú atmosféru. Najmä zo strany hudobníkov, na ktorých bolo vidieť nesmiernu snahu, ako aj na dirigentovi, ktorý bol maximálne sústredený, pretože naozaj išlo o poctu svojmu profesorovi. Podobne dojatie bolo možné pozorovať aj na samotných divákoch, ktorí počúvali so zatajeným

dychom. Prvá časť, už z názvu vyplývajúca, bola pomalá, krásnu melódiu vytvárali husle a violy, dopĺňalo ich piano a kontrabas. Táto skladba bola akýmsi úvodom. Druhá časť *Intermezzo – Lento poco rubato* už neznela tak harmonicky, skôr naopak, bola dramatickejšia a živšia. Vynikajúci výkon podal aj sólista, Peter Zwiebel, ktorý hral na viole. Peter Zwiebel je tiež bývalým študentom košického konzervatória a absolventom Vysoké školy múzických umení v Bratislave. Neskôr študoval na švajčiarskom Bazilej. V roku 1998 sa stal laureátom Súťaže študentov slovenských konzervatórií. Spolupracoval so svetoznámymi skladateľmi ako Steve Reich, Kaija Saariaho a ďalší. Časť *Allegro* bola skôr temperamentnejšia. Cítili sme v nej dávku autorovej invencie, takisto ako aj odvahu experimentovať, napríklad použitím a kombinovaním hudobných rôznych farieb hudobných nástrojov a pod. Mala som intenzívny pocit, že skladba má svoj príbeh a autorovi sa, podľa mňa, podarilo naplniť ideu. Dojemným opäť bolo, keď autor koncertu išiel v rúčne zablahoželať dirigentovi, sólistovi, ako aj celému orchestru za nádherné prvé prevedenie jeho koncertu.

Po krátkej prestávke sme si mohli vypočuť *Symfóniu č. 8., op. 64* pre veľký orchester od Alexandra Moyzesa. Dalo by sa povedať, že aj táto symfónia mala dnes svoj „šťastný deň“. Skladateľ ju skomponoval pod vplyvom tragických okolností a dal jej príznačný podnázov „21.8.1968“. Proti vstupu Varšavskej zmluvy vášnivo verejne rečnil z pozície „deda, ktorý sa inak nebude môcť pozrieť vnukom do očí“ a svoj protest s venovaním, aké sa dovtedy písali iba Komunistickéj strane, vložil aj do opusu 8. symfónie. Vytlačené partitúry v čase nastupujúcej normalizácie zošrotované a predvádzanie diela bolo do roku 1989 zakázané. A dnes sme mali vzácnu a jedinečnú možnosť vypočuť si ju naživo. Bola to naozaj pompézna symfónia, a tak, ako to autor cítil, skutočne sa mu podarilo pocity sklúčenosti, obáv, strachu a smútku vložiť do svojej umeleckej výpovede. Pri počúvaní si divák uvedomoval situáciu, ktorá nastala v roku 1968, či už ju skutočne zažil, alebo si ju predstavil a bola varovaním pred neľudskosťou, zlobou, bola výstrahou aj pre dnešok. Toto všetko vyjadrovala neverbálne bez textu, silou umeleckého talentu. Koncert ma veľmi milo prekvapil, dovoľm si povedať, aj že očaril a určite sa festivalu ARS NOVA zúčastním aj o rok.

Bc. Andrea Šafranová
Inštitút estetiky a umeleckej kultúry
FF PU v Prešove
Študentka 2. roč., Mgr. štúdia

---

www.casopisespes.sk
